
Tehnologije upravljanja podatkov

Univerzitetni študij

Bolonjski program

Matjaž Kukar, 2011

DML ukazi v SQL

- SELECT
- INSERT
- UPDATE
- DELETE

Primeri relacij (tabel)

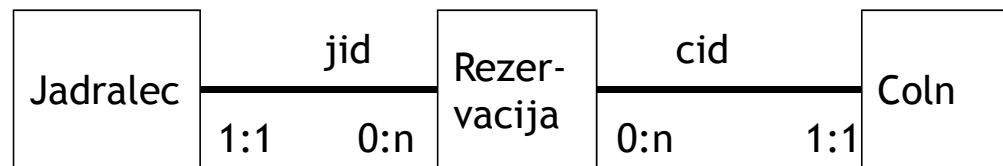
- Sheme za primere rel. algebre:

Jadralec(jid, ime, rating, starost)

Coln(cid, ime, dolzina, barva)

Rezervacija(jid, cid, dan)

- Pomen in povezava relacij:

Primeri relacij (tabel)

Jadralec:

<u>jid</u>	ime	rating	starost
22	Darko	7	45
29	Borut	1	33
31	Lojze	8	55.5
32	Andrej	8	25.5
58	Rajko	10	35
64	Henrik	7	35
71	Zdravko	10	16
74	Henrik	9	35
85	Anze	3	25.5
95	Bine	3	63.5

Rezervacija:

<u>jid</u>	<u>cid</u>	<u>dan</u>
22	101	2006-10-10
22	102	2006-10-10
22	103	2006-10-08
22	104	2006-10-07
31	102	2006-11-10
31	103	2006-11-06
31	104	2006-11-12
64	101	2006-09-05
64	102	2006-09-08
74	103	2006-09-08

Coln:

<u>cid</u>	ime	dolzina	barva
101	Elan	34	modra
102	Elan	34	rdeca
103	Sun Odyssey	37	zelena
104	Bavaria	50	rdeca

INSERT stavek...

```
INSERT INTO TableName [ (columnList) ]  
VALUES (dataValueList)
```

- Seznam columnList ni obvezen; če ga spustimo, interpreter pričakuje vrednosti za vse stolpce tabele, v vrstnem redu, kot so bili kreirani.
- Pri vnosu moramo vpisati najmanj vse obvezne vrednosti (not null), razen za stolpce, pri katerih je bila ob kreiranju določena privzeta vrednost (DEFAULT).

INSERT stavek...

- Seznam `dataValueList` mora ustrezati seznamu `columnList`:
 - Število elementov v seznamih mora biti enako;
 - Vrednost, ki se nanaša na nek stolpec, mora biti v seznamu `dataValueList` na istem mestu, kot je stolpec v seznamu `columnList`;
 - Podatkovni tip vrednosti, ki se nanaša na nek stolpec, mora biti enak kot podatkovni tip stolpca.

Primeri INSERT stavkov...

Jadralec(jid, ime, rating, starost)
Coln(cid, ime, dolzina, barva)
Rezervacija(jid, cid, dan)

- Vnos nove vrstice v tabelo rezervacija:

INSERT INTO rezervacija

- VALUES (74, 102, DATE'2011-11-20');

- Shema relacije rezervacija:

Rezervacija(jid, cid, dan)

Primeri INSERT stavkov...

Jadralec(jid, ime, rating, starost)
Coln(cid, ime, dolzina, barva)
Rezervacija(jid, cid, dan)

- Relacija jadralec(jid, ime, rating, starost)
- Vnos nove vrstice v tabelo jadralec – vnos samo obveznih vrednosti

```
INSERT INTO jadralec
```

```
VALUES (300, null, null, null)
```

Stolpci ime, starost in rating so neobvezni.

- ali

```
INSERT INTO jadralec(jid, ime, rating, starost)
```

```
VALUES (300, 'Patrik', 8, 20);
```


Primeri INSERT stavkov...

- Vnos več vrstic iz ene ali več drugih tabel...

```
INSERT INTO TableName [ (columnList) ]  
SELECT columnList ...
```

Primeri INSERT stavkov...

- Predpostavimo, da imamo tabelo stariJadralec z enako shemo kot tabela jadralec. Vanjo želimo vnesti oznake, imena in starost jadralcev, starejših od 40 let.

```
INSERT INTO StariJadralec(jid, ime, starost)
  SELECT jid, ime, starost
  FROM jadralec
  WHERE starost > 40;
```

Ratinga ne prenašamo:
postane NULL

UPDATE stavek...

UPDATE TableName

SET columnName1 = dataValue1

[, columnName2 = dataValue2...]

[WHERE searchCondition]

- TableName se lahko nanaša na ime osnovne tabele ali ime pogleda.
- Sklop SET določa nazive enega ali več stolpcev ter nove vrednosti teh stolpcev.

UPDATE stavek

- WHERE sklop je neobvezen:
 - Če ga spustimo, se v imenovane stolpce vpišejo nove vrednosti za vse vrstice v tabeli;
 - Če WHERE sklop določimo, se spremembe zgodijo zgolj za vrstice, ki ustrezajo WHERE pogojem.
- Nove podatkovne vrednosti morajo ustrezati podatkovnemu tipu stolpca.

Primeri UPDATE stavkov

Jadralec(jid, ime, rating, starost)
Coln(cid, ime, dolzina, barva)
Rezervacija(jid, cid, dan)

- Vsem starim jadralcem postavimo rating na 10.

```
UPDATE stariJadralec  
SET rating=10;
```

- Vsem starim jadralcem zmanjšaj rating za 10%.

```
UPDATE stariJadralec  
SET rating=0.9 * rating;
```

Primeri UPDATE stavkov

```
Jadralec(jid, ime, rating, starost)  
Coln(cid, ime, dolzina, barva)  
Rezervacija(jid, cid, dan)
```

- Vsem starim jadralcem pripišemo originalni rating iz tabele jadralec.

```
UPDATE stariJadralec sj  
SET rating = ( SELECT rating  
FROM jadralec  
WHERE jid=sj.jid );
```

Povezava z drugimi tabelami je možna samo preko uporabe vgnezdenih poizvedb.

DELETE stavek

DELETE FROM TableName
[WHERE searchCondition]

- TableName se lahko nanaša na ime osnovne tabele ali ime pogleda.
- WHERE sklop ni obvezen. Če ga spustimo, zbrisemo vse vrstice v tabeli. Tabela ostane.

Primeri DELETE stavkov

- Izbriši vse rezervacije pred letom 2006.

```
DELETE FROM rezervacija  
WHERE EXTRACT(YEAR FROM dan) < 2006;
```


Primeri DELETE stavkov

Jadralec(jid, ime, rating, starost)
Coln(cid, ime, dolzina, barva)
Rezervacija(jid, cid, dan)

- Izbriši vse rezervacije zelenih čolnov pred letom 2006.

```
DELETE FROM rezervacija
WHERE EXTRACT(YEAR FROM dan) < 2006
AND cid IN (SELECT cid
FROM coln
WHERE barva='zelena');
```

Povezava z drugimi tabelami je možna samo preko uporabe vgnezdenih poizvedb.

Stavek TRUNCATE TABLE

- S pomočjo stavka TRUNCATE TABLE izbrišemo vse vrstice tabele.

TRUNCATE TABLE TbName

- Mnogo hitrejša kot DELETE FROM TbName.
- Tabela ne sme imeti integritetnih ali referenčnih omejitev.
- Primer:

TRUNCATE TABLE jadralec

Stavki skupine SQL DDL...

- DDL skupina zajema SQL stavke za manipulacijo s strukturo podatkovne baze.
- Tabele in omejitve:
 - Podatkovni tipi, ki jih podpira SQL standard
 - Integritetne omejitve
 - Kako definirati omejitve z SQL-om
 - Uporaba integritetnih omejitev v CREATE in ALTER TABLE stavkih
- Pogledi:
 - Kako kreirati in brisati poglede z SQL-om?
 - Kako SUPB izvaja operacije nad pogledi?
 - Pod kakšnimi pogoji so pogledi spremenljivi?
 - Prednosti in slabosti pogledov

Kreiranje tabele

```
CREATE TABLE TableName (  
    ImeAtributa PodatkovniTip,  
    ImeAtributa PodatkovniTip,  
    ...  
    Omejitve  
    ...  
)
```

- Imena (različna!) in tipi atributov (standardni, definirani)
- Omejitve vrednosti atributov (celovitost vrednosti atributov)
- Referenčne omejitve (celovitost povezav)
- Integritetne omejitve (celovitost vrstic, poslovna pravila)

Standardni podatkovni tipi v ISO SQL

Table 6.1 ISO SQL data types.

Data type	Declarations			
boolean	BOOLEAN			
character	CHAR	VARCHAR		
bit	BIT	BIT VARYING		
exact numeric	NUMERIC	DECIMAL	INTEGER	SMALLINT
approximate numeric	FLOAT	REAL	DOUBLE PRECISION	
datetime	DATE	TIME	TIMESTAMP	
interval	INTERVAL			
large objects	CHARACTER LARGE OBJECT		BINARY LARGE OBJECT	

Integritetne omejitve – celovitost podatkov

- Za zagotavljanje celovitosti podatkov SQL standard ponuja več vrst omejitev:
 - Obveznost podatkov
 - Omejitve domene (Domain constraints); podtipi atributov
 - Pravila za celovitost podatkov (Integrity constraints)
 - Celovitost entitet (Entity Integrity)
 - Celovitost povezav (Referential Integrity)
 - Števnost (Multiplicity)
 - Splošne omejitve (General constraints)
- Omejitve so lahko definirane v CREATE TABLE ali ALTER TABLE stavkih.

Integritetne omejitve – celovitost atributov

- Obveznost podatkov

ime VARCHAR(10) NOT NULL

- Omejitve domene

CHECK (rating >= 1 AND rating <= 10)

- Domena natančneje kot podatkovni tip določa množico dopustnih vrednosti (domena=podtip)
- Domene lahko eksplicitno definiramo; smiselno če nek podtip pogosto uporabljamo

Integritetne omejitve – celovitost atributov

- CREATE DOMAIN

```
CREATE DOMAIN DomainName [AS] dataType  
[DEFAULT defaultOption]  
[CHECK (searchCondition)]
```

Primer:

```
CREATE DOMAIN Tspol AS CHAR  
CHECK (VALUE IN ('M', 'Ž'));
```

Deklaracija atributa:

```
Spol Tspol NOT NULL
```


Integritetne omejitve – celovitost atributov

- searchCondition lahko vsebuje iskalno tabelo (lookup table):

```
CREATE DOMAIN sifraColna AS INTEGER  
CHECK (VALUE IN (SELECT cid FROM Coln));
```

- Domeno lahko ukinemo z uporabo stavka DROP DOMAIN:

```
DROP DOMAIN DomainName
```

```
[RESTRICT | CASCADE]
```

Kaj naj se zgodi, če je domena trenutno v uporabi

Integritetne omejitve - celovitost vrstic

- Primarni ključ tabele mora vsebovati enolično neprazno vrednost v vsaki vrstici tabele.
- ISO standard podpira primarne ključe s sklopom PRIMARY KEY v okviru CREATE in ALTER TABLE stavkov.

PRIMARY KEY(EMSO)

- Vsaka tabela ima lahko največ en primarni ključ. Enoličnost neosnovnih (niso del primarnega ključa) stolpcev zagotavljamo z uporabo UNIQUE

UNIQUE(davcna_stevilka)

Integritetne omejitve - celovitost povezav

- Implementacija povezav med tabelami s tujimi ključi.
- FOREIGN KEY (tuji ključ) je stolpec ali množica stolpcev, ki povezujejo vsako vrstico tabele A z vrstico referenčne tabele B, kjer se ujemajo vrednosti $A.FK = B.PK$.
- Celovitost povezav zagotavlja, da če ima tuji ključ neko vrednost, potem se ta vrednost nahaja v primarnem ključu povezane tabele.
- ISO standard omogoča definicijo tujih ključev s sklopom FOREIGN KEY v CREATE in ALTER TABLE

FOREIGN KEY(jid) REFERENCES jadralec(jid)

Integritetne omejitve - celovitost povezav

- Vsak INSERT/UPDATE stavek, ki skuša kreirati FK vrednost v tabeli, ne da bi ta vrednost obstajala kot PK v povezani tabeli, je zavrjen.
- Ob UPDATE/DELETE operacijah nad referencirano tabelo so možne naslednje akcije glede na originalno operacijo (ON UPDATE, ON DELETE):
 - CASCADE: briše ustrezne vrstice iz vseh tabel, ki referencirajo
 - SET NULL: postavi FK na NULL
 - SET DEFAULT: postavi FK na privzeto vrednost (če je definirana)
 - NO ACTION: zavrne update/delete operacijo

Integritetne omejitve - celovitost povezav

- Določimo z uporabo ON UPDATE, ON DELETE ON UPDATE SET NULL
- Primeri:

```
FOREIGN KEY (jid) REFERENCES jadralec(jid)  
ON DELETE SET NULL
```

```
FOREIGN KEY (cid) REFERENCES coln(cid)  
ON UPDATE CASCADE
```

Kreiranje podatkovnih objektov...

- SQL DDL omogoča kreiranje, spreminjanje in brisanje podatkovnih objektov, kot so: shema, domena, tabela, pogled in indeks.
- Glavni SQL DDL stavki so:

CREATE SCHEMA

DROP SCHEMA

CREATE/ALTER DOMAIN

DROP DOMAIN

CREATE/ALTER TABLE

DROP TABLE

CREATE VIEW

DROP VIEW

CREATE INDEX

DROP INDEX

Kreiranje podatkovnih objektov...

- Relacije in drugi podatkovni objekti obstajajo v nekem okolju.
- Vsako okolje vsebuje enega ali več katalogov, vsak katalog pa množico shem.
- Shema je poimenovana kolekcija povezanih podatkovnih objektov.
- Objekti v shemi so lahko tabele, pogledi, domene, trditve, dodelitve, pretvorbe in znakovni nizi. Vsi objekti imajo istega lastnika.
- Primera shem na pb.fri.uni-lj.si: pb, vaje

Kreiranje sheme

CREATE SCHEMA [Name |
AUTHORIZATION CreatorId]

DROP SCHEMA Name [RESTRICT | CASCADE]

- RESTRICT (privzeto): shema mora biti prazna, sicer brisanje ni možno.
- CASCADE: kaskadno se brišejo vsi objekti, povezani s shemo. Če katerokoli brisanje ne uspe, se zavrne celotna operacija.

Kreiranje tabele...


```
CREATE TABLE TableName
({colName dataType [NOT NULL] [UNIQUE]
  [DEFAULT defaultOption]
  [CHECK searchCondition] [,...]}
{[FOREIGN KEY (listOfFKColumns)
  REFERENCES ParentTableName [(listOfCKColumns)],
  [ON UPDATE referentialAction]
  [ON DELETE referentialAction ]] [,...]}
  {[CHECK (searchCondition)] [,...]}
[PRIMARY KEY (listOfColumns),]
{[UNIQUE (listOfColumns),] [...,]}
)
```

Primer kreiranja tabele...

Najprej kreiramo domene

```
CREATE DOMAIN sifraColna AS INTEGER  
CHECK (VALUE IN (SELECT cid FROM coln));
```

```
CREATE DOMAIN rezervDan AS DATE  
CHECK(VALUE BETWEEN DATE'1.1.1995'  
AND DATE'1.1.2200');
```

```
CREATE DOMAIN sifraJadralca AS INTEGER  
CHECK(VALUE BETWEEN 100 AND 999);
```

```
CREATE DOMAIN spolJadralca AS CHAR  
CHECK (VALUE IN ('M', 'Ž'));
```

Primer kreiranja tabele...

potem kreiramo tabelo


```
CREATE TABLE Rezervacija (  
    jid          sifraJadralca  NOT NULL,  
    cid          sifraColna    NOT NULL,  
    dan          rezervDan     NOT NULL DEFAULT date(),  
    CONSTRAINT PrevecRezervacijColna  
        CHECK (NOT EXISTS (SELECT cid, dan  
                            FROM rezervacija  
                            GROUP BY jid, dan  
                            HAVING COUNT(*) > 1))  
    PRIMARY KEY (jid, cid, dan),  
    FOREIGN KEY (jid) REFERENCES jadralec(jid)  
        ON DELETE SET NULL ON UPDATE CASCADE,  
    FOREIGN KEY (cid) REFERENCES coln(cid)  
        ON DELETE SET NULL ON UPDATE CASCADE,  
    ...);
```

ALTER TABLE stavek...

- S stavkom ALTER TABLE lahko:
 - Dodajamo ali ukinjamo stolpce v tabeli;
 - Dodajamo ali ukinemo omejitve tabele;
 - Za stolpce v tabeli določamo ali ukinjamo privzete vrednosti;
 - Spreminjamo podatkovne tipe stolpcev v tabeli;

Primeri ALTER TABLE stavkov...

- Spremeni tabelo rezervacija tako, da ukineš privzeto vrednost stolpca dan.

ALTER TABLE rezervacija

ALTER dan DROP DEFAULT;

Primeri ALTER TABLE stavkov...

- Spremeni tabelo rezervacija tako, da ukineš omejitev, da noben čoln ne sme imeti več kot eno rezervacijo na isti dan. V tabelo jadralec dodaj stolpec Spol.

ALTER TABLE rezervacija

DROP CONSTRAINT PrevecRezervacijColna;

ALTER TABLE jadralec

ADD spol spolJadralca NOT NULL DEFAULT = 'M';

Stavek DROP TABLE

- S pomočjo stavka DROP TABLE ukinemo tabelo. Obenem se zbrišejo vsi zapisi tabele.

DROP TABLE TbName [RESTRICT | CASCADE]

- Restrict: Ukaz se ne izvede, če obstajajo objekti, ki so vezani na tabelo, ki jo brišemo.
- Cascade: kaskadno se brišejo vsi vezani objekti.
- Primer:

DROP TABLE jadralec RESTRICT;